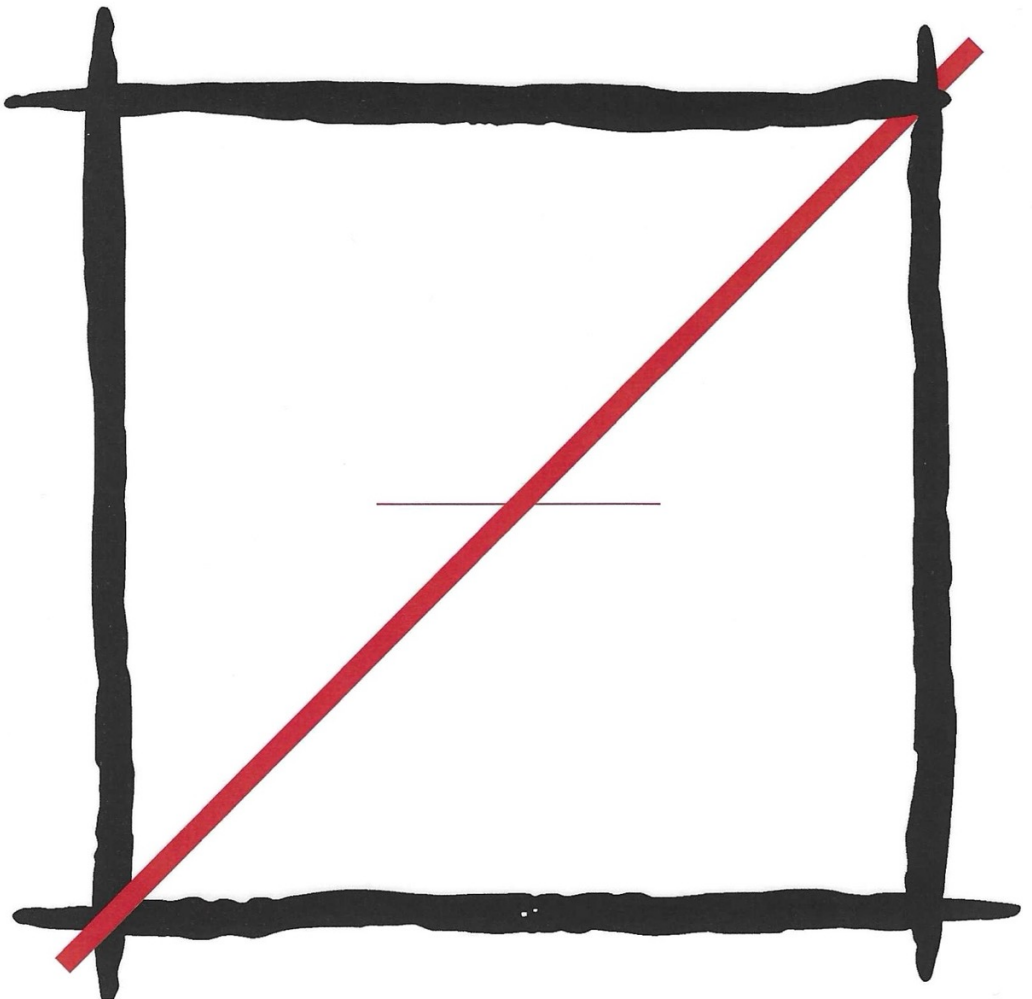

Hoe als je je met zorgeloosheid kon omringen

Zen en poëzie

Zensor 91, herfst 2024

Ware boko wome baje

Dwayne Toemere

Deze muziek is afkomstig van de inheemse bewoners van Suriname, waar ik een directe afstammeling van ben. De Surinaamse inheemsen zijn de oorspronkelijke bewoners van Suriname, pre-Columbus en voor de transatlantische slavernij.

Het lied begint met het slaan van de sambura: een zwaar, dreunend, ritmisch geluid, behoorlijk op tempo. De sambura wordt ondersteund met 'maracas', sambaballen gemaakt van kalebassen, en krawasi's, alles op een ritmisch geluid. De voorzanger opent het lied door iedereen toe te spreken. Vervolgens is er een vraag en antwoord tussen de voorzanger en een koor bestaande uit mannen en vrouwen.

Deze muziek is repetitief en wordt veel gespeeld op feesten in de inheemse dorpen in Suriname. Ook in Nederland zijn verschillende Sambura groepen. Op de feesten in de dorpen wordt deze muziek vaak wel uren gespeeld en tot diep in de nacht. De muziek heeft een hypnotische werking waardoor de mensen in een trans raken. Niet zelden onder invloed van drank. De teksten zijn verschillend en kunnen over spirituele dingen gaan maar ook over luchtigere dingen.

69

De sambura die je hoort in deze muziek is een grote trom en een belangrijk instrument in de muziek van met name de Kaliña gemeenschap. Het is een grote drum gemaakt van een speciale boom. Het heeft een dierlijk vel en voor een sissend geluid worden soms zaadjes in de trom gedaan. Op het vel wordt een tong van een maripapalm bevestigd dat bij het aanslaan meetrilt.

Het reciteren van de sutra's en de sutra drum doen me denken aan de manier waarop deze Surinaams-inheemse muziek is opgebouwd: de herhalende teksten in het ritme van de slagen op de sutra drum. Het repetitieve karakter en het monotone doet me denken aan de muziek van mijn voorouders. Na een tijdje brengt dat ritme en het zeggen van de teksten je in een andere staat, een diepe meditatieve staat. Ik heb het zelf bij mijn familie meegemaakt. En ik ervaar het nu ook in het klein bij mijn zen-familie in het zen-centrum.

Sambura Woyupore

Ware boko wome baja

(Ik leer de liederen opnieuw)

YouTube link om de muziek te beluisteren:

https://youtu.be/X6tpxH_GF3E?si=od0BkAWzb01dhr9y

Zanger Mark Langaman zingt dat het een voorouderlijk educatief lied is.

Jasakarekon sambura woyupore erome tuware po enesan ra'a¹ owainje erapa

Uwapotosan warerekon sambura ke, Jasakarekon.

Sambura Woyupore paporo keninesan owainje.

Kama iyoge (iroke)

Geestverwanten, Woyupore (Uitnodigend) brengt jullie weer hun sambura liederen.

Voorouderlijke sambura liederen. Geestverwanten, sambura van Woyupore brengt iedereen samen.

Laten we gaan daarom.

Warepoko womepai rapa, womepai rapa

Ik leer de liederen opnieuw.

Omiyatoko se paporo Woyupore se

Laat je horen allemaal, Woyupore.

Ero de ne samburare mo're

Dit is het geluid van de sambura.

Ero de ne marakare mo're, marakare mo're

Dit is het geluid van de maraka.

Ero de ne karawasi mo're, karawasi mo're

Dit is het geluid van de karawasi.

Erome de tarakaja se, tarakaja se erome te tarka je

Nu is de Tarakaja se (zeeschildpad). [waarschijnlijk een rammelaar gemaakt van schild van een schildpad]

¹'enesan ra'a' = opnieuw brengen. 'Erapa' op het eind is ook een herhaling. Het is eigenlijk hetzelfde woord. Het komt van Erapa en Terapa dat ook wordt uitgesproken als Enapa en Derapa. Een afkortende vorm is ra'a. Wordt vaak gebruikt om 'opnieuw' maar ook 'ook' aan te duiden.